

Tárgytematika / Course Description

Történelem I.

AKNB_BHTM142

Tárgyfelelős neve /**Teacher's name:** dr. Horváth Csaba Sándor**Félév / Semester:** 2024/25/1**Beszámolási forma /****Assesment:** Vizsga**Tárgy heti óraszám /****Teaching hours(week):** 2/1/0**Tárgy féléves óraszám /****Teaching hours(sem.):** 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tárgy tanulása során a hallgatók sajátítsák el a korszerű történetiszemléletet. Legyenek vitaképesek, problémaérzékenyek és ismerjék a történelmi kutatásokat. Az általános műveltség mellett az önálló szakmai ismeretszerzésre is képesek legyenek. A szakirányú tájékozottság mellett a lehető legjobban készüljenek fel pedagógusi munkájukra. A fenti célokat figyelembe véve kell megismertetni a hallgatókat a történelmi tényekkel. Fontos a forrásfeldolgozás, hiszen ezek azok a kiindulópontok, amelyek hiteles támogatást nyújthatnak. Be kell mutatni a magyar és egyetemes történelem folyamatait, egymásra hatásukat és a gazdasági, társadalmi és kulturális változásokat. A komplex történelemszemlélet kialakítása fontos cél. A leendő történelmet tanítók ne elszigetelten lássák az egyes történéseket, hanem ok-okozati összefüggésben. Lényeges kiemelniük történelmi személyeket is, és megismertetni azok politikai-művelődéstörténeti-eszmetörténeti szerepét. Kiemelendő, hogy politikától és kortól független, lehetőleg objektív, problémaérzékeny történelemszemléletet alakítsunk ki a jövő pedagógusokban. A Történelem kurzus – az 5. és 6. osztályban tartandó tananyagra fókuszálva – az ókori kultúráktól a középkor végéig követi végig a történelem fontosabb eseményeit és folyamatait.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. Az ókori Kelet világa I. (Mezopotámia)
2. Az ókori Kelet világa II. (Egyiptom)
3. Az ókori Hellász I. (A krétai, műikénéi és archaikus kor)
4. Az ókori Hellász II. (A klasszikus és hellenisztikus kor)
5. Az ókori Római Birodalom I. (A királyság és a köztársaság kora)
6. Az ókori Római Birodalom II. (A császárság kora)
7. Kora középkor I. (A középkori Európa létrejötte, barbár államok, frankok, az egyház, az iszlám)
8. Kora középkor II. (Az előmagyarok története)
9. Kora Középkor III. (A honfoglalás és az államalapítás)
10. Érett és hanyatló középkor I. (Egyház, szerzetesség, keresztes hadjáratok,
11. Érett és hanyatló középkor II. (A középkori város, gazdaság, társadalom és kultúra)
12. Érett és hanyatló középkor III. (A hanyatlás korszaka, rendi fejlődés, a késő középkor kultúrája)
13. A magyarok története az érett középkorban (Az Árpád-kor Magyarországon)
14. A magyarok története a hanyatló középkorban (Magyarország a 14–15. században)

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: órákon való részvétel a TVSZ szerint

Vizsgára bocsátás feltétele: prezentáció megtartása a megbeszéltek témáiból

A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témákat. /Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó!/ Az előadó ismerje a téma szakirodalmát, az esetleges vitás kérdéseket.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Engel Pál – Kristó Gyula – Kubinyi András: Magyarország története 1301–1526. Bp., Osiris, 2005.

Ferenczy Endre – Maróti Egon – Hahn István: Az ókori Róma. Bp., Tankönyvkiadó, 1992.

Hegy Dolores – Kertész István – Németh György – Sarkady János: A görög történelem a kezdetektől Kr. e. 30-ig. Bp., Osiris, 2002.

Herber Attila – Martos Ida – Moss László – Tisza László: Történelem 1–3. Bp., Reáltanoda Alapítvány, 2002.

Katus László: A középkor története. Bp., Pannonica–Rubicon, 2001.

Klaniczay Gábor (szerk.): Európa ezer éve: A középkor I., II. Bp., Osiris, 2005.

Kristó Gyula: Magyarország története (895–1301). Bp., Osiris, 1998.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL

Ókori Kelet – ókori görög és római kultúra

Alföldy Géza: Római társadalomtörténet. Bp., Osiris, 2000.

Bosworth, A. B.: Nagy Sándor. A hódító és birodalma. Bp., Osiris, 2002.

Castiglione László: Az ókor nagyjai. Bp., Akadémiai, 1982.

Dawson, Raymond: A kínai civilizáció világa. Bp., Osiris, 2002.

Dobrovits Aladár: Egyiptom és az antik világ. Bp., Akadémiai, 1979.

Dover, Kenneth James: A görög homoszexualitás. Bp., Osiris Kiadó, 2001.

Fitzgerald, Patrick: Az ősi Kína. Bp., Helikon, 1989.

Goldsworthy, Adrian: A római hadsereg története. Bp., Alexandra, 2004.

Hahn István: Istenek és népek Bp., Minerva, 1980.

Hahn István: Naptári rendszerek és időszámítás. Bp., Gondolat, 1998.

Hahn István: Róma istenei. Bp., Gondolat, 1975.

Havas László – Hegyi W. György – Szabó Edit: Római történelem. Bp., Osiris, 2007.

Kákosy László: Az ókori Egyiptom története és kultúrája. Bp., Osiris, 2005.

Kákosy László – Varga Edith: Egy évezred a Nílus völgyében. Bp., Gondolat, 1970.

Kákosy László: Ré fiai. Az ókori Egyiptom története és kultúrája. Bp., Gondolat, 1998.

Kertész István: Az ókori olümpiai játékok története. Bp., TF tankönyv, 1996.

Lancel, Serge: Hannibál. Bp., Osiris, 2005.

Léderer Emma: Egyetemes művelődéstörténet. Bp., Aqua, 1992.

Lőrincz László: Életmódtörténet I. Óskor–Ókor. Bp., AKGA Junior, 1997.

Magánélet a római császárok korában. Bp., Corvina, 2011.

Majoros József: Római élet. Bp., Gemini, 1996.

Németh György: A polisok világa. Bevezetés az archaikus és kora klasszikus kori görög társadalomtörténetbe. Bp.,

Korona, 1999.

Németh György (szerk.): Államéletrajzok. Bp., Osiris, 2003.

Oppenheim, A. Leo: Az ókori Mezopotámia. Bp., Gondolat, 1982.

Pallotino, Massimo: Az etruszok. Bp., Gondolat, 1980.

Rawson, Philip: Az indiai civilizáció. Bp., Helikon, 1983.

Ritoók Zsigmond – Sarkady János – Szilágyi János György: A görög kultúra aranykora. Bp., Gondolat, 2005.

Ritoók Zsigmond (szerk.): Görög történetírók. A világirodalom klasszikusai. Bp., Európa, 1988.

Salles, Catherine: Hétköznapi élet a római császárok korában. Bp., Corvina, 2008.

Szabó Árpád: Hellasz hősei. Bp., Móra, 1985.

Trencsényi-Waldapfel Imre: Mitológia. Bp., Gondolat, 1974.

Utcenko, Sz. L.: Julius Caesar. Bp., Gondolat, 1983.

Ürögdi György: Kleopátra. Bp., Mundus, 2005.

Középkor – egyetemes vonatkozással

Angenendt, Arnold: A kora középkor. A nyugati kereszténység 400-tól 900-ig. Bp., Szent István Társulat, 2008.

Barta János – Bárány Attila – Orosz István – Papp Imre – Pószán László (szerk.): Európa érett és a kései középkorban (11–15. század). Debrecen, Multiplex Media–DUP, 2001.

Angi János – Bárány Attila – Orosz István – Papp Imre – Pószán László (szerk.): Európa a korai középkorban: 3–11. század. Debrecen, Multiplex Media–DUP, 1997.

Armstrong, Karen: Az iszlám. Bp., Európa, 2005.

Batkin, Leonid: Az itáliai reneszánsz. Bp., Gondolat, 1986.

Bloch, Marc: Feudális társadalom. Bp., Osiris, 2002.

Bloch, Marc: Gyógyító királyok. Bp., Osiris, 2005.

Burton, Rosemary: Nagy felfedezők utazásai. Bp., Magyar Könyvklub, 1994.

Del Bosque, Torrente: Kínzások és kivégzések története. Kecskemét, Vagabund, 2014.

Duby, Georges: A katedrálisok kora. Bp., Gondolat, 1984.

Duby, Georges: A nő a középkorban. Bp., Corvina, 2000.

Huizinga, Johan: A középkor alkonya. Bp., Európa, 1979.

Jelavich, Barbara: A Balkán története. I–II. Bp., Osiris, 1996.

Kerrigan, Michael: Kínzóeszközök. Bp., Hajja és Fiai, 2001.

Kristeller, Paul O.: Szellemi áramlatok a reneszánszban. Bp., Magvető, 1979.

Kulcsár Zsuzsanna: Így éltek a lovagkorban – Nyugat-Európa a XI–XIV. században. Bp., Helikon, 2007.

Le Goff, Jacques: Értelmiség a középkorban. Bp., Gondolat, 1978.

Lőrincz László: Életmódtörténet II. Középkor. Bp., AKG, 1999.

Montanari, Massimo: Éhség és bőség. A táplálkozás európai kultúrtörténete. Bp., Atlantisz, 1996.

Ostrogorsky, Georg: A bizánci állam története. Bp., Osiris, 2003.

Papp Imre: Nagy Károly és kora. Debrecen, Csokonai, 1997.

Pirenne, Henri: A középkori gazdaság és társadalom története. Bp., Gondolat, 1983.

Pounds, Norman J. G.: Európa történeti földrajza. Bp., Osiris, 1997.

Rogers, Michael: A hódító iszlám. Bp., Helikon, 1976.

Runciman, Steve: A kereszties hadjáratok története. Bp., Osiris, 2002.

Szántó Konrád: A katolikus egyház története I–III. Bp., Ecclesia, 1983.

Szentpétery Imre: A kronológia kézikönyve. Bp., Könyvértékesítő Vállalat, 1985.

Watt, William Montgomery: Az iszlám rövid története. Bp., Akkord, 2000.

Zombori István: Lovagok és lovagrendek. Bp., Kozmosz, 1988.

Középkori magyar történelem

Anonymus: A magyarok cselekedetei – Kézai Simon: A magyarok cselekedetei. Ford.: Bollók János – Veszprémy László. Bp., Osiris, 2004.

A tatárjárás emlékezete. Bp., Európa, 1987.

Bak Borbála: Magyarország történeti topográfiája. A honfoglalástól 1950-ig. Bp., História, 1997.

Balogh Jolán: Mátyás király és a művészet. Bp., Magvető, 1985.

Barta Gábor: Nándorfehérvár, 1456. Bp., Móra, 1985.

Bartoinek Emma: A magyar királykoronázások története. Bp., Akadémiai, 1987.

Bertényi Iván: A magyar korona története. Bp., Kossuth, 1986.

Bertényi Iván: Kis magyar címertan. Bp., Gondolat, 1986.

Bertényi Iván: Nagy Lajos király. Bp., Kossuth, 1989.

Bertényi Iván: Új magyar címertan. Bp., Maecenas, 1998.

Bonfini, Antonio: A magyar történelem tizedei. Bp., Balassi, 1995.

Bóna István: A magyarok és Európa a 9–10. században. Bp., História, 2000.

B. Szabó János: A Mohácsi csata. Bp., Corvina, 2006.

B. Szabó János - Sudár Balázs (szerk.): Honfoglalás. Bp., Osiris, 2018.

Csukovits Enikő: Mátyás és a humanizmus. Bp., Osiris, 2008.

Cs. Kottra Györgyi: Magyar zászlók. A honfoglalástól napjainkig. Bp., Kossuth, 2011.

Dienes István: A honfoglaló magyarok. Bp., Corvina, 1978.

Diószei Vilmos: A pogány magyarok hitvilága /Körösi Csoma Kiskönyvtár 4./ Bp., Akadémiai, 1967.

Dümmerth Dezső: Az Árpádok nyomában. Bp., Panoráma, 1987.

Engel Pál: Szent István birodalma. A középkori Magyarország története. Bp., MTA TTI, 2001.

E. Kovács Péter: Hétköznapi élet Mátyás király korában. Bp., Corvina, 2011.

E. Kovács Péter: Magánélet Mátyás király korában. Bp., Corvina, 2011.

Font Márta: Így élt Könyves Kálmán. Bp., Móra, 1993.

Frisnyák Sándor: Magyarország történeti földrajza. Bp., Tankönyvkiadó, 1990.

Győrffy György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. I–IV. Bp., Akadémiai, 1998.

Győrffy György: Krónikáink és a magyar őstörténet. Régi kérdések – új válaszok. Bp., Balassi, 1993.

Gunst Péter: A magyar történetírás története. Debrecen, Csokonai, 1995.

Ilon Gábor – Ughy István: Bevezetés a Kárpát-medence régészetébe. Szombathely, História Alapítvány, 1996.

Kardos József: A szent korona és a szentkorona-eszme története. Bp., Ikva, 1991.

Képes Krónika. Bp., Osiris, 2004.

Kocsis István: A Szent Korona misztériuma. Bp., Püski, 1997.

Kocsis István: A Szent Korona tana. Bp., Püski, 1996.

Kocsis István: Magyarország Szent Koronája. Bp., Püski, 2000.

Kósa László (szerk.): Magyar művelődéstörténet. Bp., Osiris, 2006.

Kristó Gyula: Árpád fejedelemtől Géza fejedelemig. Bp., Akadémiai, 2002.

Kristó Gyula: Levedi törzsszövetségétől Szent István államáig. Bp., Magvető, 1980.

Kristó Gyula: Magyar historiográfia I. Történetírás a középkori Magyarországon. Bp., Osiris, 2002.

Kubinyi András: Nándorfehérvártól Mohácsig. A Mátyás- és a Jagello-kor hadtörténete. Bp., Argumentum, 2007.

Kubinyi András: Mátyás király. Bp., Vince, 2001.

Kubinyi András: Városfejlődés és városhálózat a középkori Alföldön és az Alföld szélén. (Dél-alföldi Évszázadok 14. szám). Szeged, 2000.

Laszlovszky József: A magyar címer története. Bp., k. n., 1989.

László Gyula: A honfoglaló magyar nép élete. Bp., Püski, 1997.

Mályusz Elemér: Egyházi társadalom a középkori Magyarországon. Bp., Akadémiai, 2007.

Nagy Balázs (szerk.): Tatárjárás. Bp., Osiris, 2003.

Pálosfalvi Tamás: Nikápolytól Mohácsig, 1396–1526. Bp., Zrínyi, 2005.

Pálosfalvi Tamás: A Hunyadiak kora. Bp., Kossuth, é. n.

Róna-Tas András: Kis magyar őstörténet. Bp., Balassi, 2007.

Slíz Mariann: Személynevek a középkori Magyarországon. Bp., Attraktor, 2011.

Szabados György: Magyar államalapítások a IX–XI. században. Szeged, Szegedi Középkortörténeti Könyvtár, 2011.

Szűcs Jenő: Az utolsó Árpádok. Bp., Osiris, 2002.

Thuróczy János: A magyarok krónikája. Bp., Magyar Helikon, 1986.

Werbőczy István Hármaskönyve. Bp., Farkas Lőrincz Imre, 2006.

Zsoldos Attila: Az Árpádok és alattvalóik. Debrecen, Csokonai, 1997.